

Etymologie van Brugge

door M. GYSSELING.

Aspirant N. F. W. O.

De oudste attestatiën van den plaatsnaam *Brugge* zijn als volgt :

892, copie 11^e eeuw : *Bruciam*, acc., in : *Annales Vedastini*, uitg. B. DE SIMSON, *M. G. H.*, *Scriptores rerum germanicarum in usum scholarum*, 1909 (1). Geschreven te Atrecht.

munten uit den tijd van Karel den Eenvoudige (893-923) : *BRVCCIA*, *BRVGGAS* : M. PROU, *Les monnaies carolingiennes*, Paris 1896, p. 28 (2). Geslagen in het muntatelier te Brugge.

± 1010, copieën 11^e-13^e eeuw : *in portu... Bruggensi* : *Translatio prima S. Bavonis*, uitg. *M. G. H.*, *SS.*, XV, 597 (3). Geschreven te Gent.

1037 : *Bricge* : *Anglo-Saxon Chronicle*, uitg. CH. PLUMMER, *Two of the Saxon Chronicles parallel*, Oxford 1892-99. Later in dezelfde kroniek ook *Brycge* geschreven.

1046, orig. : *Brugensis* : Rijksarchief Gent, fonds S. Pietersabdij, Van Lokeren n° 125. Geschreven te Doornik.

± 1060 (4) naar bronnen uit de eerste helft van de 11^e eeuw : *Bertulfus de Bruggis*, *Rodbertus de Bruggis* : Rijksarchief Gent, *Liber Traditionum S. Petri* (uitg. FAYEN, Gand 1906, pp. 103 en 115). Geschreven te Gent.

(1) Cf. F. L. GANSHOF, *Iets over Brugge gedurende de preconstitutiōneele periode van haar geschiedenis*, in : *Nederlandsche Historiebladen*, I (1938), p. 294, noot 4.

(2) Cf. GANSHOF, p. 294, noot 6.

(3) Cf. HOLDER-EGGER in *M. G. H.*, *SS.*, XV, 589-590 en GANSHOF, p. 295, noot 11.

(4) Over de dateering van dit gedeelte van het *Liber Traditionum* : PH. GRIERSON, *The early abbots of St. Peter's of Ghent*, in : *Revue bénédictine*, XLVIII (1936), p. 129.

1060-70, copie 12e eeuw : *Bruggas, Bruggensi : Translatio S. Lewinae*, uitg. M. G. H., SS., XV, 789. Geschreven te S. Winokbergen.

1072, orig. : *Brugias* : Archief Seminarie Brugge, fonds Zonnebeke, n^r 5. Geschreven te Terwaan.

1084-87, copie begin 14e eeuw : *Bruggiam, Brugensis, Bruggensibus : Tractatus de ecclesia S. Petri Aldenburgensis*, in M. G. H., SS., XV, 872. Geschreven te Oudenburg.

1086, orig. : *in castello Brugiensi* : Archief Bisdom Brugge, fonds S. Donatiaan. Geschreven te Doornik.

1089 (?), orig. (1) : *Brugensis, Brugis* : ib. Geschreven te Brugge.

1090, orig. : *Brugiensi* : ib. Geschreven te Doornik.

1090, orig. : *Brugensis* : ib. Geschreven te Doornik.

einde 11^e eeuw met gebruikmaking van een vroegeren tekst, copie 16^e eeuw : *Bruzzias, Bruzziensi : Sermo de adventu SS. Wandregisili, Ansberti et Vulfranni*, in : M. G. H., SS., XV, 630. Geschreven te Gent.

1100, orig. : *Brugensis, Brugis* : Archief Bisdom Brugge, S. Donatiaan. Geschreven te Brugge.

1104, orig. : *Brugensi* : ib. Geschreven te Rome.

1119, orig. : *Brugensis, Brugis* : Rijksarchief Brugge, charter bl. 6639. Geschreven te Brugge.

1120, orig. : *Brusis* : Rijksarchief Gent, S. Bertijn Poperinge n^r 9. Geschreven te Brugge.

1122, orig. : *Brugensis, Brugge* : Rijksarchief Gent, S. Baäfsabdij (2). Geschreven te Gent.

1127, orig. : *Brugensis, Brugis* : Archief Bisdom Brugge, S. Donatiaan. Geschreven te Brugge.

1127-28, 2 copieën uit de 16^e eeuw, overgeschreven uit een gemeenschappelijke bron die zelf een copie was : *Brugis, Brugas, Bruggas, Brudgas, Brudgensi*. Geschreven te Brugge door Galbertus, een Brugsch geestelijke. Uitg. H. PIRENNE, *Histoire du meurtre de Charles le Bon, comte de Flandre, par Galbert de Bruges*, Paris 1891, passim.

1128, orig. : *Brugensis, Brugis* : Archief Bisdom Brugge, S. Donatiaan. Geschreven te Brugge.

(1) De authenticiteit van dit stuk is verdacht. Het werd echter niet later dan het begin van de 12^e eeuw vervaardigd.

(2) Cf. H. NELIS, *Deux chartes de Charles le Bon pour l'abbaye de Saint-Bavon*, in : *Ann. Soc. Emul. Bruges*, LVI (1906), pp. 129-142.

De huidige Nederlandsche vorm is : *Brugge* ; Fransch *Bruges* [bry:ʒ], Duitsch *Brügge* [brygə]. De huidige Engelsche vorm is ontleend aan het Fransch (1) ; de echte Engelsche vorm werd in de 11^e eeuw geschreven *Bricge*, *Brycge*, dat, vermits wij ons in laat-Oudengelsche periode bevinden, dient uitgesproken te worden : [bridʒ].

Zoowel in de oudste grafieën als in de tegenwoordige uitspraak vallen ongetwijfeld, wat de uitspraak van de gútturaal betreft, twee reeksen te onderscheiden :

1° Velare gutturaal : 893-923 *Bruggas*, ± 1010 *Bruggensis*, ± 1060 *Bruggis*, *Bruggas*, 1122 *Brügge*, thans *Brugge*, *Brügge*.

2° Geassibileerde palatale gutturaal : 892 *Bruciam*, 893-923 *Bruccia*, 1037 (Eng.) *Bricge*, 1072 *Brugias*, einde 11^e eeuw *Bruzzias*, 1120 *Brusis*, 1127-28 *Brüdgas*, thans Fra. *Bruges*.

De interpretatie van de eerste reeks biedt geen moeilijkheden. *Brugge*, *Bruggas* bevat duidelijk een gegemineerde *g*. De gewone geminatiefactor in het Nederlandsch is *j* ; daarnaast komen ook *l*, *r*, *m*, *n* voor ; *l*, *m*, *n* moeten hier echter uitgeschakeld worden vermits zij een stemlooze uitspraak zouden teweeggebracht hebben ; *m*, *l* en *r* zouden trouwens niet weggevallen zijn. De *j* komt daarenboven in verschillende oude grafieën nog duidelijk te voorschijn. Het is bijgevolg evident dat *Brugge* opklimt, hetzij tot *brugja*, hetzij tot *bruggjō*. Dat de geminatie, zooals in de andere Germaansche talen, ook in het Oud- en Middelnederlandsch een explosieve uitspraak tot gevolg had, blijkt uit de spelling van *g* als *c* vóór stemlooze consonant, b. v. *Brusc* (2) ; cf. beneden *rik* < *hruggja*. De Middel-

(1) Cf. J. F. BENSE, *A Dictionary of the Low-Dutch element in the English vocabulary*, The Hague 1939, pp. xix en 26.

(2) B. v. van den bruscen ambochte, 1266, orig., Rijksarchief Brugge, charter 7434 bl. ; ende den bruscen weghe (dat.), 1335, orig., 3b., 7027 bl. ; enz.

nederlandsche spelling *cg* voor de gegemineerde *g* (*Brucge*) herinnert trouwens nog hieraan ; zij heeft echter nog lang na het verdwijnen van de explosieve uitspraak gepersevereerd.

Bruggas is, zoowel in het Oudwvla. en Oudgentsch als in de vroeg-Middellatijnsche verbuiging van de toponiemen, een nom. of acc. plur. ; als sing. hiervan komt zoowel Germ. *brugja-* als *bruggjō-* in aanmerking. *Brugga* (met assibilatatie 893-923 *Bruccia*), *Brugge* is ofwel een (Oudwvla., Oudgentsche of gelatiniseerde) nom. sing. van *bruggjō-* ofwel een (Oudwvla., Oudgentsche) dat. sing. van *brugja-*. *Bruciam* 892 en *Bruggiam* 1084-87 is echter uitsluitend de gelatiniseerde acc. sing. van Germ. *bruggjō-*. Een Germaansch *brugja-* is trouwens nergens geattesteerd. *Brugge* gaat dus terug op Germ. *bruggjō-*.

De geassibileerde reeks biedt meer moeilijkheden. Vermits de in het Fransch bewaarde vorm een geassibileerde *g* (nl. 3) bevat, moeten wij twee mogelijkheden onder het oog zien : de assibilatatie is een intern-Fransche of een intern-Westvlaamsche evolutie. Wij zullen vooreerst nagaan hoe *gj*, of [g] uit *gj*, in het Fransch ontwikkeld is.

De latijnsche intervocalische *g* is in de periode, die ligt tusschen het Vulgairlatijn en het Oudfransch, verdwenen na *o* of *u* vóór *a*, b. v. *ruga* > *rue* (1). Zij ontwikkelde zich tot *y* (2) vóór *e* of *i* en verdween vervolgens eveneens, b. v. *fugire* < *fuir* (3). De consonantengroep *gy* — en deze interesseert ons hier — is tot *y* overgegaan, welke met de voorafgaande vocaal een diftong vormt, b. v. *sugya* > *suie* (4).

(1) KR. NYROP, *Grammaire historique de la langue française*, I (Copenhague 1904), p. 393. — FERD. BRUNOT, *Histoire de la langue française*, I (Paris 1933⁴), p. 167.

(2) De *y* uit de Romanistiek beantwoordt aan de *j* uit de Germanistiek.

(3) NYROP, p. 394. — BRUNOT, p. 167.

(4) NYROP, p. 424. — BRUNOT, p. 173.

Volgens GAMILLSCHEG maken de vroeg-Frankische leenwoorden in het Fransch deze ontwikkeling mee (1); wel voert GAMILLSCHEG geen voorbeelden voor *gj* aan, maar blijkens de paralleliteit met de andere gevallen mag men zijn stelling ook voor *gj* gerust aanvaarden. Het vroegste voorbeeld dat wij kennen is *Sequehart* (Aisne), dat, althans volgens GAMILLSCHEG (2), op *sagjō* „zegge” teruggaat; doch deze etymologie is o. i. niet evident. Een onbetwistbaar feit is echter dat de in de toponymie vaak voorkomende term *brigge* „brug” in Pas-de-Calais steeds tot *brique* geromaniseerd is (3); dit is zeer begrijpelijk vermits de uitspraak [brige] luidde; van assiblatie echter, zelfs na een uiterst palatale vocaal als de *i*, geen spoor.

Hieruit blijkt dat *brugjō*, zoolang het de *gj* bewaarde, moest geromaniseerd worden tot *bruie*; na den overgang *gj* > *g* tot *brueque*. Slechts één v. b. zou een uitzondering vormen: *Stambruges* (Henegouwen, kanton Quevaucamps), a^o 1183 *Stambruisia*, waarvan het tweede lid volgens PETRI (4) en GAMILLSCHEG (5) op *brugjō* zou teruggaan. Het feit zelf echter dat wij hier vóór een uitzondering zouden staan, die fonetisch niet te wettigen is (hoe *g* tot *z* kan worden is niet in te zien), dwingt tot scepticisme tegenover een dergelijke etymologie. Integendeel lijkt de latere vorm *Stambruges*, blijkens haar auslaut-*s*, duidelijk beïnvloed te zijn door contaminatie met den stadsnaam *Bruges*. Wat meer is, een grafie als *Bruisia*,

(1) E. GAMILLSCHEG, *Romania Germanica*, I (Berlin-Leipzig 1934), pp. 247-251.

(2) E. GAMILLSCHEG, *Germanische Siedlung in Belgien und Nordfrankreich*, I, Berlin 1938, p. 120.

(3) B. v. *le Brike* 1339, Boulogne; *le pont de le Brike* 1203, St. Léonard; *le pont de Bricques* 1380, St. Omaars; *la Brique* 1572, Colembert, enz. Zie DE FLOU, II, 782-783 en XII, 989-992.

(4) FR. PETRI, *Germanisches Volkserbe in Wallonien und Nordfrankreich*, Bonn 1937, p. 132.

(5) GAMILLSCHEG, *Germanische Siedlung*, pp. 84-85.

treffen wij voor den stadsnaam niet aan, wel *Bruciam*, *Bruccia*, *Brugias*, *Bruzzias*, *Brusis*, *Brudgas*. Dat *Stambruges* een Romaansche evolutie van *brugjō*- bevat, is dus uiterst twijfelachtig.

Het gaat dan ook niet op de geassibilerde reeks van *Brugge* aan Franschen invloed toe te schrijven, te meer daar er duidelijke bewijzen zijn voor den Germaanschen oorsprong van de assibilatie van *Brugge* : 1° verschillende van de duidelijkste en vroegste voorbeelden uit de geassibilerde reeks werden opgeteekend door Vlamingen in zuiver Vlaamsch gebied ; 2° Eng. *Bricge* kan niet teruggaan op Fra. *Bruges*, maar wijst ondubbelzinnig op een Westvlaamschen vorm met [dʒ] ; 3° *Brudgas* bij Galbertus is niet of moeilijk in te schakelen in een eventueele Oudfransche evolutie.

Wij moeten dus de evolutie nagaan van *gj* in het Westvlaamsch. Hiertoe beschikken wij over het volgende materiaal :

1° Wvla. *brigge* „brug” (1), Oe. *brycg* (Ne. *bridge*), Ofri. *bregge*, *brigge*, Ond. *bruggia*, Ohd. *brucka*, On. *bryggja* (dit laatste met de secundaire beteekenis „landingsbrug” ; „brug” is in het On. *brú*). Germ. *brugjō*-.

2° Wvla. [me.ʒə] „mug”, Oe. *mycg*, *mycge* (Ne. *midge*), Ond. *muggia*, Ohd. *mucka*. Germ. *mugjō* (2).

(1) *brigge* was eens algemeen Westvlaamsch (behalve misschien in het Zuidoosten). Cf. b. v. het toponiem *Weinabrigga* te St. Michiels bij Brugge : 1089 *Weinabriga*, 1090 *Weinabrigga* (charters van St. Donatiaan in het Archief van het Bisdóm te Brugge, het eerste geschreven te Brugge, het tweede te Doornik). Thans' is, blijkens den in druk zijnden *Dialectatlas van West-Vlaanderen en Fransch-Vlaanderen* door W. PÉE (Antwerpen, z. j.), [br̥i:g̥ə], [br̥a:g̥ə] beperkt tot het uiterste Zuidwesten : Broekkerke (b 7), Pitgam (b 9), Looberge (b 10), Kapellebroek (b 12), Millam (b 14), Bollezele (b 15), Lederzele (b 19), Krochte (N 7), Kwaadieper (N 9), Eringem (N 48), Kassel (N 97).

(2) [me.ʒə] is zonder eenig bezwaar af te leiden uit *mugjō*- ; cf. voor de [e.] *krepel* < *krupila*-. Vormen die aan het Westvlaamsch woord herinneren zijn evenwel ook bekend in het Aalstersch,

3° Wvla. *rik* „rug”, Oe. *hrycg* (Ne. *ridge*), Ofri. *hreg(g)*, Ond. *hruggi*, Ohd. (*h*)*rucki*, On. *hrygr*. Germ. *hrugga*.

4° Wvla. *zegge* „zegge”, Oe. *secg* (Ne. *sedge*), Mnd. *segge*. Germ. *sagjō* (1).

Als vergelijkingsmateriaal :

1° Wvla. *stik* „stuk”, Oe. *stycce*, Ond. *stukki*, Ohd. *stucchi*, On. *stykki*. Germ. *stukja*.

2° Wvla. *krikke* „kruk”, Oe. *crycc* (Ne. *crutch*), Ohd. *chruccha*, *chruckia*, Ond. *krakka*, De. *krykke*. Germ. *kruckjō*.

3° Wvla. *hil* „heuvel”, Oe. *hyl(l)* (Ne. *hill*), Oostvla. *hul*. Germ. *hulja*.

4° Wvla. *zille* „dorpel”, Oe. *syll*, Mnd. *sulle*, *sille*, Oostvla. *zulle*. Germ. *suljō* (2).

5° Wvla. *pit* „put”, Oe. *pytt* (Ne. *pit*), Ofri. *pet*, Ohd. *phuzi* (Otfried *puzzi*) (3), On. *pyttr*. Westelijk Vulgairlatijn *putyus* (klassiek Latijn *puteus*), beantwoordend aan een Germ. *ja*-stam.

Er zijn duidelijk twee reeksen : *jā*- en *jō*-stammen. Bij de eerste werd de auslautende vocaal geapocopeerd, bij de tweede niet.

Bij de *ja*-stammen verwierf de (explosieve) gegemineerde *g* wegens de apocope een auslautpositie en werd daardoor stemloos : *rik*. Bij de *jō*-stammen leidde de evolutie tot

Klein-Brabantsch (en elders?). Alleen een dialectgeografisch onderzoek zou kunnen uitwijzen of deze vormen al dan niet bij elkaar hooren. Cf. nog J. VERCOULLIE, *Beknopt etymologisch woordenboek der Nederlandsche taal*, Gent 1925³, p. 225. — K. HEEROMA, *Iets over oude woordenboeken*, in : *Album René Verdeyen*, Brussel-Den Haag 1943, p. 246.

(1) Cf. SIEVERS-BRUNNER, *Altenglische Grammatik*, Halle /S. 1942, § 94, Anm. Cf. nog Ohd. *sahar*.

(2) Niet verwarren met Lat. *solea* „zool”; het hiervan afkomstige Fra. *seuil* heeft de beteekenis van het Germaansche woord overgenomen. Cf. W. MEYER-LÜBKE, *Romanisches etymologisches Wörterbuch*, Heidelberg 1911, n^r 8064.

(3) Ohd. *phuzi* niet verwarren met Opperduitsch *puzza*, *bizza*, dat een leenwoord is uit Ital. *pozza* „Pfütze, Lache”. Zie TH. FRINGS, *Germania Romana*, Halle /S. 1932, p. 13.

twee zeer verschillende resultaten : velare *g* in *brigge*, *zegge*, geassibileerde palatale *g* in [me.ʒə]. Het toponiem Brugge heeft aan de twee evoluties deelgenomen. Deze palatalisatie en assibilatie is een kenmerk, maar niet het eenige, dat het Kustwestvlaamsch gemeen heeft met het Engelsch en het Friesch (1). Vermoedelijk is *gj* in het Kustwestvlaamsch steeds gepalataliseerd ; de Frankisatie zal velarisatie bewerkt hebben ; dat [me.ʒə] zijn oorspronkelijke uitspraak bewaard heeft, is misschien te danken aan het feit dat er ook een Frankisch ongeveer gelijk-luidend woord (met andere etymologie?) bestond. Het Fransch zal den geassibilerden vorm van het toponiem overgenomen hebben, omdat deze voor een Franschen mond geen moeilijkheden bood ; het Duitsch om dezelfde reden den explosieven velaren vorm. De grafie *Brudgas* bewijst duidelijk dat de assibilatie over een stadium [dʒ] gegaan is ; dit is thans nog de geldende uitspraak in het Engelsch (*bridge*, *midge*, *ridge*, enz.).

Opmerkelijk is, dat in al deze *ja*- en *jō*-stammen de *u* tot *i* (in open silbe tot *ē*) ontrond is (2), maar dat in het Kustwestvlaamsch deze *u* niet ontrond is wanneer geen umlautsfactor volgde (3). Vermits de al- of niet aanwezigheid van den umlautsfactor de evolutie in den eenen of den anderen zin bepaalt, kan het wel moeilijk anders of deze ontronding heeft hetzelfde verloop gehad als in het zoo- verwante Anglo-Friesch, nl. over een umlaut : *u* > *y* > *i*.

(1) M. GYSSELING, *Bijdrage tot de kennis van het oudste Kustwestvlaamsch*, in : *Versl. Med. Kon. Vla. Acad.*, 1944.

(2) Cf. nog *dinne* „*dun*”, Oe. *ðynne* (Ne. *thin*), Ond. *ihunni*, Germ. *punnja*- (Lat. *tenuis*) ; 't *dinkt me*, Oe. *ðyncean* (Ne. *me thinks*), Ond. *thunkian* ; *krepel* „*kreupel*”, Oe. *crypel*, *crepel*, *cryppel*, Ofr. *kreppel*, Mhd. *krüpel*, *krüppel*, Ond. *crupel*, Noorw. *krypel*, Germ. *krupila*-, *kruppila*-. Alleen bij *ja*- of *jō*-stammen lijkt het ontrondingsverschijnsel regelmatig te zijn.

(3) Cf. V. VERSTEGEN, *Enkele gevallen van ontronding*, in : *Hand. Comm. Top. Dial.*, XVII (1943), pp. 299-304. Hierbij onze recensie- in : *Revue belge de philologie et d'histoire*, 1944.

Slechts het toponiem vormt op dezen ontrondingsregel een uitzondering (1) (Eng. *Bricge* is natuurlijk een Engelsche klanksubstitutie; de ontronding schijnt trouwens in het Engelsch later gebeurd te zijn dan in het Kustwestvlaamsch). Het dient zonder eenigen twijfel met [y] uitgesproken te worden. Het wordt immers steeds met *u* geschreven hetgeen een uitspraak [u] of [y] representeert; welnu, palatalisatie van de *g* kan alleen na palatale vocaal optreden (2); nu zijn *i* en *y* de palatale vocalen, *u* de velare vocaal bij uitnemendheid; de uitspraak van het toponiem is bijgevolg: [brydʒa], [bryʒa], [bryga]. Deze *y* is trouwens bewaard in Fra. *Bruges*, Dt. *Brügge*.

Deze vaststelling leidt tot de volgende conclusie. Het vocalisme van het toponiem *Brugge* is niet inheemsch Kustwestvlaamsch. Wij hebben dus niet te doen met den inheemschen representant van Germ. *brugjō*-, die „brug” beteekent (3). Evenmin is *Brugge* volksetymologie uit een vroeger Keltisch woord (4); vermits wij in dit geval eveneens *Brigge* zouden verwachten. Het toponiem is zonder eenigen twijfel geïmporteerd in een tijd toen in het Kustwestvlaamsch de ontronding reeds een afgesloten proces was, maar de palatalisatie-assibilatie nog volop aan den gang was. Ontleening aan één van de andere Westgermaansche dialecten is onaannemelijk, vermits Germ. *brugjō*- in deze dialecten eveneens beteekent „brug”; er bestond dus niet de minste reden om het woord aan een ander

(1) Wij kennen slechts één vb. van *i* in het toponiem: *Brighe*, a° 1267 orig., Rijksarchief Brugge, 7438 bl., geschreven te Brugge. Het stuk lijkt niet in Brugsch dialect gesteld te zijn. Blijkbaar contaminatie met *brigge* „brug”.

(2) SIEVERS-BRUNNER, *op. cit.*, § 206, 1.

(3) Dit was evenwel het vermoeden van A. CARNOY, *Dictionnaire étymologique du nom des communes de Belgique*, Louvain 1930-40, p. 98.

(4) Dit werd nochtans vermoed door J. MANSION, *De voornaamste bestanddeelen der Vlaamsche plaatsnamen*, Brussel 1935, p. 28.

Wgerm. dialect te ontleenen en, zelfs moest dit gebeurd zijn, dan ware verwarring met het inheemsche woord en dus klanksubstitutie *u* of *y* > *i* onvermijdelijk. Taalkundig bestaat slechts één mogelijkheid, nl. ontleening aan Oudnoorsch *bryggja* „landingsbrug, kaai”. Dat deze etymologie ook historisch zeer aanneembaar is, blijkt uit het feit dat zij reeds door vooraanstaande historici als F. L. GANSHOF en R. HÄPKE vooropgezet werd (1). Het On. *bryggja* is eveneens overgegaan in het Nederduitsch (2), b. v. te Danzig (zie HÄPKE); dat dit een leenwoord is uit het On., wordt bewezen door het feit dat in het Ond., zoals in de andere Wgerm. dialecten, *bruggia* beteekende „brug”. Eventueel is ook *brugge* in *Gentbrugge* dit On. *bryggja*. Er zou verder dienen onderzocht te worden in hoeverre deze *bruggen* „havens” rechtstreeks teruggaan op de handelsbedrijvigheid of de plundertochten van de Noormannen in de 8^e-9^e eeuw, of in hoeverre het woord als leenwoord in een andere taal kon overgaan en daar opnieuw productief worden.

Addenda. — Bij p. 55 : de Oudnoorsche vorm van den stadsnaam is : *i Bryggju* (dat.), a^o 1279, *Ann. Isl.*, in : *M. G. H.*, SS., XXIX, p. 262. Deze grafie bevestigt de heele bewijsvoering : *-jō*-stam, stamvocaal *y*, ontleening aan On. *bryggja*.

Bij p. 57 : dat *Stambruges* geen Germ. *brugjō*-kan bevatten, werd reeds bewezen door JEAN HAUST (*Toponymie et dialecte*, in : *H. C. T. D.*, XIV (1940), pp. 308-309) : „Il ne peut être ques-

(1) F. L. GANSHOF, *op. cit.*, p. 282. — R. HÄPKE, *Brügger Entwicklung zum mittelalterlichen Weltmarkt*, Berlin 1908, p. 11; geeft ook historische argumenten ten voordeele van deze etymologie. — Zoo nog THEO LUYKX, *Brugge* (in samenwerking met J. L. BROECKX), Antwerpen 1943, p. 15; de bewijsvoering van LUYKX kunnen wij echter niet bijtreden.

De pluralisvorm van het toponiem, die vooral aanvankelijk geattesteerd is, en thans nog voortleeft in het Fra. *Bruges*, beteekent „de kaaien”.

(2) A. LASCH und E. BORCHLING, *Mittelniederdeutsches Handwörterbuch*, I (1929), 356.

tion, surtout dans le passé, d'un „pont de pierre"... La forme latinisée *Stambrusia*, attestée quatre fois de 1138 à 1191 (= *Stambruisen* en 1262, etc.) et confirmée par le dialecte *Tambruisse* (-*buisse*, -*brise*), postule *û* long. On peut admettre un type **stagnibrácia* „la bruyère de l'étang"; la *mer* de Stambruges était jadis un étang de 40 hectares, au centre d'une vaste bruyère..."
